

۲۰۱۴/۱۰/۲۳

واحد فقيري

اشرف غني او اردوغان

افغانستان ته د ترکیې جمهور رئیس "رجب طیب اردوغان" سفر لږې کبله د اهمیت وړ دی چې له یوې خوا د افغانستان او ترکیې تاریخی دوستي پالل او لا غښتلې کول د دواړو ملکونو لپاره ګټوره ده، او له بلې خوا، لکه څنګه چې رئیس صاحب اشرف غني وویل: «له ترکیې څخه باید څه زده کړو.» حقیقت دا دی چې ترکیه په ګرده مینځني ختځ کې تر ټولو نورو ملکونو باثباته، پرمختللی، او ډیموکراتیکو اصولو ته ژمن مسلمان هېواد دی.

د اسلامي شرق په ننني خطرناکه حالت کې، ترکیه یوازنی هېواد دی چې څه هیله او خوشبیني ایجادوي؛ او د ښه حکومتوالی، پراخ مشروعیت، او پیاوړي اقتصاد یو ژوندي مثال دی. بل پلو، د اردوغان تر لیږد شپ لاندې د عدالت او انکشاف ګوند په ترکیه کې له یو داسې سیاسي اسلام څخه الهام اخلي چې له ۱۹۹۰ راهیسې ئې په تدریجي توګه ښه او محسوس نتایج تر لاسه کړي دي.

د عدالت او انکشاف ګوند د خپل کاري سابقې، کارنامو، او اجراتو په مټ په ښاري او سراسري انتخاباتو کې په پرله پسې توګه کامیابه سوی دی. البته، که چیرې د ترکیې ماډل او نمونه کامیابه سي، ترکیه به د اسلامي شرق لپاره د زده کړې او مطالعې یوه جالبه او جوړونکې سیاسي تجربه وي.

رئیس صاحب د ترکیې په باب په خپلې یوې مقالې کې چې په فارن پالیسي مجلې کې په ۲۰۱۱ کې چاپ سوې ده، په لنډ ډول داسې وایي:

- «لمړی: ترکیه باید د مختلفو نظریاتو، تمدنونو، خلګو، او تجارت په مرکز او اډې باندي بدله سي. ځکه ترکیې یوه داسې پالیسي غوره کړي ده چې هم شرقي او هم غربي ده، هم اسلامي او هم سیکولر ده، هم سیمه ایز او هم جهاني ده.
- دوهم، ترکیه یو داسې حکومت لري چې د سختو فیصلو د کولو اعتماد، جرأت، او استقلال لري. د "اردوغان" حکومت په اقتصادي او انکشافی پالیسو کې اصلاحات راوستي دي. حکومت د خصوصي سکتور سره په ګډه کار کوي. هغه یو قابل او متبکر ټیم چې تکره غړي لري له ځان سره مل کړی دی.
- درېیم، د عدالت او انکشاف ګوند د خلګو زړونه ګټلي دي، او له خلګو سره ئې د تماس او ارتباط مختلف چینلونه خلاص کړي دي. حکومت د ځوانانو او نویو اجتماعي قشرونو د جذبولو لپاره فرصتونه برابر کړي دي. او بالاخره د "اردغان" په مشرۍ حکومت خپلو خلګو ته د اقتصادي پرمختګ، ځان جوړولو، او ځان بسیاکولو لاري چاري برابرې کړي دي.»

همدا او داسې نور ټکي د رئیس صاحب په مقاله کې راغلي دي.

البته، لومړی باید دا ووايم چې د افغانستان او ترکيې شرایط کاملاً توپیر سره لري. ترکیه آباءه، آزاده، او ارامه ده، خو برعکس افغانستان وچار او ناامنه دی. مگر دا هم مهمه ده چې له ترکیې څخه باید ځینې درسونه زده سي. او هغه درسونه دا دي:

- د ملت او وطن د جوړولو په پروسه کې ښه حکومتوالی لومړی اړین گام دی. په بل عبارت، د خلاصون بله هیڅ لنډه او گریزي لاره نسته.
- په نړۍ کې، هیڅ ملک پرته له ښه حکومت څخه ندی جوړ سوی.
- ښه حکومتوالی هله مینځته رتلاى سي چې له سیاسي مشرانو سره د خلگو ملاتړ او مشروعیت وي.
- په هېواد کې د قانون حاکمیت وي.
- حکومت پر شورا، ډیموکراسي، فردي او مدني ازاديو باندي باور ولري، او د خلگو نظرونو او رایو ته احترام ولري. حکومت عدالت قایم کړي، او مکافات او مجازات په عدل جاري کړي.

د خوشحالی ځای دی چې رئیس صاحب خپله هم د ښه حکومتوالی وعدې بار بار کړي دي، او تر ډېره حده ئې په تجربه هم ښودلې ده چې خپله پاک، لایق، او خواري کښ بنیادم دی. خو له دغو ښېگڼو سره سره، ښه حکومتوالی محسوس او واقعي امکانات او اسباب غواړي. د مثال په توگه، اردوغان تجربه کاره حزب لري. متقي، قابل، او مشهور سیاسي ملگري لري. مگر د رئیس صاحب په حکومت کې ددغو شیانو کمبودي له ورايه ښکاري. هغه یوازي خپله ښه او پاک سری دی، مگر شاوخوا حکومتي او ائتلافي یاران ئې بده سابقه لري. حکومت ئې نوی او د متخصصو ډلو څخه متشکل دی. بلخوا، رئیس صاحب په خورا بېره روان دی، او په یوه وخت کې ئې لسو کارونو ته لاس اچوی دی. کابل بانک غله نیسم. «شیرچور» تصفیه کوم. ټولو معلمانو ته نمرې ورکوم. په عجله حلالي او مرداري مقرری کوم. دا کوم او ها کوم. او بس هر څه په تلوار کوم. همدا راز، د ترکیې بل درس دا دی چې اقتصاد پاچا دی، او اقتصاد د ننني حکومتونو برخلیک ټاکي. اقتصادي ځان بسیاتوب د یو مستقل دولت د ملا تېر دی. ثروت، اقتصادي وده او د ولس عمومي رفاه د یوه ملت او دولت د فکري شتمنی استازیتوب کوي. مانا داچې په ټولو هېوادونو کې، پرگني خپلو جیبونو ته گوري. که چیرې د خلگو اقتصاد ښه وو، په نس ماړه او په تن پټ ول، د خپلو بچیانو لپاره ئې ښه او روښانه گانده لیده، او هم ئې د پرمختگ او شخصي تشبث لاري پر مخ خلاصې وي، پرگني هغه مشر او هغه حکومت ته بیابیا رایه روکوي. لنډه داچې رئیس صاحب باید ډېر ژر د افغانانو د اقتصاد غم وخورې. د ډونرانو په مرسته داسې بنیادي پروژې عملي کړي چې افغانان د سبا لپاره ځان بسیا کړي، په ملک کې دننه زراعتي تولیدات ډېر کړي، او ځوانانو ته د کارونو نوي فرصتونه برابر کاندې. بالاخره، نن سبا د ښورښ او بغاوت د علاج لپاره نوي تیوريسنانو اقتصادي انکشاف، په خلگو کې د شتمنېدو هیلې راپارول، او د خصوصي تشبث د غښتلي کولو او پراخولو تجویز کوي.

والسلام

واحد فقیري - واشنگتن

د پاڼو شمیره: له ۲ تر ۲

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلپکنی د لیکنيزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په ځیر و لولئ